

Proloog

25 februari 1945

Uit de donkere lucht viel onophoudelijk de sneeuw. Eenmaal neergedaald veranderden de kristallen vlokken in een waterig vocht. Ik rilde. Buiten was het koud, maar diep van binnen voelde ik de warmte van Ernst nog in mij.

‘Je moet me naar huis brengen’, zei ik zacht. ‘Het is al laat.’ Hij knikte glimlachend en trok me naar zich toe.

‘Dit is de laatste keer dat ik je laat gaan’, fluisterde hij.

Hij knoopte mijn jas dicht. Ik hield mijn adem in. Het liefst had ik de revers van zijn gehate uniform vastgepakt om het van zijn lijf te scheuren. Om alles nog een keer te beleven. “De laatste keer dat hij me laat gaan.” Hoe waar mocht dat zijn? Het zuiden was al vrij. De euforie van een naderende bevrijding hing in de lucht. Je merkte het aan alles.

Ernst maakte de laatste knoop van mijn jas dicht en trok mijn kraag omhoog.

‘Laat mij eerst maar uitstappen’, zei hij. ‘De weg is spiegelglad.’ Hij sprong behendig uit de legertruck en spreidde zijn armen. ‘Kom’, zei hij breed lachend.

Ik hield van die lach. Spontaan, ontwapenend, ontspannen. Alsof er geen oorlog bestond. Ik klom over de laadklep en liet me gewillig in zijn armen vallen.

‘Hou me vast’, zei hij.

Ik stak mijn arm in de zijne en liet me meevoeren. Bij hem voelde ik me veilig. In de duisternis van het binnenterrein zag ik het schaarse licht vanuit de barakken. Het geschreeuw, dat me in het begin van de avond zo had tegengestaan, was verstomd.

Zwijgend liepen we naar zijn jeep. Ernst stak een hand omhoog naar de wacht. De man glimlachte en schonk mij een knipoog. Ernst startte de motor. Slippend reden we de duisternis in.

‘Dat was Franz.’

Ik keek hem niet-begrijpend aan. ‘Franz?’

‘De man die naar jou knipoogde. Hij heet Franz. Hij woont in Linz. Maar misschien kan ik beter zeggen, woonde in Linz. Zijn huis is gebombardeerd. Alles kaputt. Kinder tot.’

Het was me al eerder opgevallen dat Ernst in zijn moedertaal verviel als hij boos werd of geëmotioneerd raakte. Ik knikte stom. Ik wilde het niet horen. Niet nu. Niet nu ik me gelukkig voelde.

Zonder iemand te zijn tegengekomen waren we de Bloemstraat uitgereden. Om de problemen niet op te zoeken koos Ernst voor de route door het park. Het was harder gaan sneeuwen en de wind gierde door de kierende ramen.

‘Heb je het koud?’

Ik schudde mijn hoofd, maar kroop wel dicht tegen hem aan. Ergens vandaan hoorde ik een vogel krijsen. Bij de laatste kilometers begon dat beklemmende gevoel

weer op mijn borst te drukken. Ik smeekte God de oorlog te beëindigen. In de verte zag ik de kerktoeren. Straks zouden we linksaf slaan, waarna ik bij het stadhuis uit zou stappen om de laatste vijfhonderd meter alleen naar huis te lopen. De jeep begon langzamer te rijden. De teller gaf nog maar twintig kilometer aan. Ik legde mijn hoofd op zijn schoot, en wenste de tijd stil te kunnen zetten. De oorlog zou niet lang meer duren, troostte ik mezelf. Dan zou alles als een boze droom zijn geweest.

Ernst remde af. De jeep stond stil. Waren we er al? Ik richtte me op uit zijn schoot. Maar dat kon helemaal niet. We waren het theehuis nog niet gepasseerd. Ik keek naar mijn geliefde. Ernst keek met een strakke blik in de spiegel en begon te vloeken. 'Raus!!', brulde hij. Zonder de motor af te zetten sprong hij naar buiten. Ik wilde hem volgen, maar bleef zitten. Een regen van schoten verlamde me. Even later trokken schreeuwende mannen in leren jassen me uit de cabine. Sneeuwvlokken zo groot als damstenen waaiden in mijn gezicht.

Aan de overkant trapte een man een lichaam om. Ik herkende de schoppende man onmiddellijk. Er volgden twee schoten. De schutter scheen met een lantaarn naar beneden. Ik volgde zijn blik en zag een masker van bloed. Het was van Ernst. Daarna voelde ik een hand op mijn schouder. Wat er verder gebeurde drong nauwelijks tot me door. Het was half tien in de avond. Aan alles leek een einde te zijn gekomen.

September 2006

Marlies schrok op van een onverwacht geluid. Ze keek door het raam van de woonkeuken. Het regende en waaide hard. Het was de wind, begreep ze. Ze herkende het geluid. De harde wind trok aan de luiken van het keukenraam. Twee jaar geleden, tijdens een novemberstorm, waren de houten luiken van de muur gerukt. Sindsdien had ze de angst, dat dat weer zou gebeuren. Straks, als het minder hard regende, zou ze naar buiten gaan om te controleren of de bevestigingen nog intact waren. Ze keek op haar horloge. Bijna kwart voor zeven. Ze begreep niet waar Ilse bleef. Het was niets voor haar om, zonder te bellen, later dan gewoonlijk naar huis te komen. Ze pakte een pan met rijst van het fornuis en goot het water in de gootsteen. Tijdens het...